

ANTE ANNUM DOMINI MXCIX.

GUILLELMUS APULUS.**GUILLELMI APULI****HISTORICUM POEMA**

DE REBUS NORMANNORUM IN SICILIA, APULIA ET CALABRIA GESTIS,

Usque ad mortem Roberti Guiscardi ducis, scriptum ad filium Rogerium

Cum notis clariss. virorum Joannis Tirmæi, et Godefridi Guillelmi Leibnitii.(Apud Muratori, *Res. Ital. Script.* V, 245.)**IN GUILLELMI APULI****POEMA NORMANNICUM**

PRÆFATIO LUDOVICI ANTONII MURATORII

Sæculo Christi xi, mirandum quid in Italia accidit. Nempe ex Normannia Galliarum provincia digressi aliquot viri fortes, ac in Apuliam peregrinationis causa delati, anno 1016, nihil minus quam bellum cogitantes, a Melo quodam contra Græcos ibi adhuc regnantes incitantur. Viris strenuissimis fortuna statim arrisit. Ut vero agnovere uberem esse illic rerum copiam facilemque inter ignavos populos ditescendi modum, novis suæ gentis ascitis commilitonibus, majora sensim moliti sunt, multisque urbibus ac oppidis debellatis, demum sub Roberto Guiscardo ejusque fratre Rogerio universam Apuliam, quam nunc regnum Neapolitanum appellamus, ac universam Siciliam ultra Pharium suæ ditioni subdidere. Ingentia facta magnique rerum eventus digna plane erant quæ a scriptoribus litteris traderentur, et ad longinqua sæcula permearent. Neque defuere, uti hæc ipsa historicorum collectio luculentissime ostendet. Primum ergo locum dabimus Guillelmo Apulo, egregio poetæ, qui hexametris versibus Normannorum gesta in Apulia, Calabria et Sicilia descripsit, Vossio propterea memoratus inter historicos Latinos. Quis ille fuerit, neque ab ipso neque ab ullis adnotatum invenimus. Illud certum floruisse scriptorem istum, dum viveret ac regnaret Robertus Guiscardus, cujus præcipue res gestas tradit, imò tradit et mortem, atque in ejus funere suum carmini facit. E vivis sublatus est Robertus anno Christi 1085. At cum pariter Urbanum II papam viventem in exordio memoret, qui ab anno 1088 sedem Petri obtinuit, post eum annum scripserit oportet atque ante annum 1099, quo hic pontifex vivere desiit. Suum vero poema is dicavit Rogerio Roberti ducis filio.

Primus qui hunc Historicum æneis typis describendum curavit, fuit Joannes Tirmæus, Fiscii in Rothomagensi provincia advocatus, cumque anno 1582. Rothomagi edidit. At cum liber perquam rarus foret, ita ut ipse Duchesnius (quem Quercetanum alii nominant) dum scriptores Rerum Normannicarum colligeret, ipsum ignorarit, celeberrimus vir Godefridus Guillelmus Leibnitius eundem rursus protulit, inserens tomo I, pag. 578, scriptorum Brunsvicensia pertractantium, impresso Hanoveræ anno 1707, et ex eo nuper Joannes Baptista Carusius, in tomo I suæ Bibliothecæ historicæ regni Siciliae tertio recudit. Perspicuis autem verbis indicat hic scriptor nuptias celebratas inter filiam Roberti, et Hugonem filium Azonis Estensis marchionis, inclyti propagatoris Brunsvicensium ac Mutinensium ducum. Atque hæc causa Leibnitio fuit ut poemam ac historicum vetustum suæ Collectioni adjuugeret. Id et ego innui, part. 1, pag. 12, Antiquitatum Estensium. Potiori ergo jure inter scriptores Italicos proferendus mihi quoque fuit *Guillelmus* noster, Italus nempe, et de rebus in Italia gestis agens. Præfationes et notulas quasdam, quibus Tirmæus et Leibnitius loca nonnulla poematis hujus illustrarunt, retinere mihi placuit, lectori non inutiles. Cæterum non historia solum Neapolitana et Sicula, sed universa Italia poetæ huic multum debet, quod iis ignorantæ sæculis laudabilem eloquentiam ac facilitatem ad versus efformandos attulerit, et pleraque velut oculatus testis describat.